

Luxemburg, 24 iunie 2024
(OR. en)

11296/24

COHOM 137

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	24 iunie 2024
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Concluziile Consiliului privind actualizarea Orientărilor UE privind copiii și conflictele armate

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind actualizarea Orientărilor UE privind copiii și conflictele armate, astfel cum au fost aprobate de Consiliu în cadrul celei de a 4038-a reuniuni a acestuia, desfășurată la 24 iunie 2024.

Concluziile Consiliului privind actualizarea Orientărilor UE privind copiii și conflictele armate**[cu actualizare în anexă]**

1. Amintind Cadrul strategic al UE privind drepturile omului și democrația din 2012, Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația din 2020, Strategia UE privind drepturile copilului din 2021, articolul 3 alineatul (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană și Carta drepturilor fundamentale a UE, Consiliul reafirmă că respectarea, protecția și exercitarea drepturilor copilului reprezintă un obiectiv-cheie al politicilor și acțiunilor interne și externe ale Uniunii Europene.
2. Pe baza Orientărilor UE privind copiii și conflictele armate din 2008 și a Concluziilor Consiliului din iunie 2022 referitoare la Strategia UE privind drepturile copilului, UE este deosebit de activă în protejarea drepturilor copiilor în situații de conflict sau de criză și în furnizarea de protecție, asistență și sprijin copiilor.
3. Consiliul este profund îngrijorat de creșterea numărului de încălcări ale drepturilor copiilor legate de conflictele armate, exacerbate de proliferarea situațiilor de conflict, inclusiv de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, cu deportarea și transferul ilegale de copii ucraineni din contextul acestuia, de spirala violențelor din Sudan și de escaladarea conflictului din Orientul Mijlociu, în special de situația umanitară catastrofală din Gaza și de efectul său disproporționat asupra civililor, în special asupra copiilor. Consiliul deplânge faptul că încălcările grave împotriva copiilor¹ – uciderea și mutilarea, recrutarea și utilizarea ca soldați sau în alte roluri necombatante, răpirile, violul și alte forme de violență sexuală și bazată pe gen, atacurile asupra școlilor și spitalelor, precum și refuzul accesului umanitar – au crescut semnificativ în ultimul deceniu.

¹ <https://www.unicef.org/children-under-attack/six-grave-violations-against-children>

4. În aproape toate zonele de conflict ale lumii, de la Sahel, Africa Centrală și de Est până în Orientul Mijlociu și Asia, copiii reprezintă aproape de jumătate din populația afectată. Copiii sunt afectați în mod disproporționat de conflictele armate și sunt, în principal, victime ale acestora. Consiliul este alarmat de faptul că schimbările care afectează natura conflictelor, a tacticilor și a armelor utilizate au amplificat riscurile pentru civili, în special pentru copii, într-un moment în care impactul grav, dăunător și de lungă durată al încălcărilor și abuzurilor asupra victimelor a devenit din ce în ce mai clar. Cu toate acestea, Consiliul recunoaște, de asemenea, că copiii pot fi incredibil de rezilienți și că, beneficiind de sprijin adecvat și furnizat la timp, aceștia se pot reface în urma unor situații extreme și se pot dezvolta. Protecția, recuperarea și reintegrarea lor sunt esențiale pentru pacea și securitatea pe termen lung, precum și pentru dezvoltarea durabilă.
5. Consiliul adoptă aceste orientări revizuite ale UE privind copiii și conflictele armate pentru a-și întări contribuția la respectarea, protecția și exercitarea drepturilor copiilor. Această actualizare ține seama de evoluțiile din cadrul UE și aliniază pe deplin orientările la cadrul stabilit de Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite prin rezoluții succesive, în special cele șase încălcări grave împotriva copiilor în vremuri de conflict armat enumerate în acesta. De asemenea, UE urmărește să consolideze alinierea și cooperarea cu mandatul secretarului general al ONU și al reprezentantului special al ONU pentru copii și conflictele armate, nu în ultimul rând în ceea ce privește accentul sporit pus de acesta pe bunăstarea copiilor afectați de conflictele armate, pe accesul umanitar și pe prevenire.

6. UE își va intensifica în continuare eforturile de combatere a tuturor formelor de violență împotriva copiilor, de protejare a copiilor și de promovare a drepturilor acestora, inclusiv a sănătății lor fizice, mintale și psihosociale și a accesului lor la servicii de bază. UE va colabora cu organizațiile internaționale și cu țările partenere pentru a elabora politici și acțiuni cuprinzătoare vizând respectarea, protejarea și asigurarea exercitării drepturilor tuturor copiilor, fără nicio discriminare, și vizând oportunități sporite pentru copii de a fi membri responsabili și rezilienți ai societății. Având în vedere caracterul în curs de evoluție al conflictelor și prelungirea crizelor umanitare, UE va îmbunătăți în continuare legătura dintre activitatea sa privind dimensiunile umanitară, de dezvoltare și de pace ale unor astfel de crize, aliniind mai îndeaproape prevenirea conflictelor, gestionarea crizelor și ajutorul umanitar cu asistența pentru dezvoltare și investițiile în educație în situații de urgență, precum și în protecția socială în întreaga lume. Protecția copiilor afectați de conflicte trebuie să rămână un pilon central al agendelor privind drepturile omului, pacea și securitatea, consolidarea păcii, dezvoltarea și ajutorul umanitar.
7. UE va continua să asigure îndeplinirea deplină a obligațiilor prevăzute în Convenția cu privire la drepturile copilului și în Protocolul facultativ la aceasta cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate, inclusiv în ceea ce privește definirea copilului ca fiind orice ființă umană cu vârsta sub 18 ani, și să promoveze transpunerea acestora în legislația națională. În plus, UE recunoaște valoarea inițiativelor globale, cum ar fi Principiile și angajamentele de la Paris, Principiile de la Vancouver, Declarația privind școlile sigure și Declarația politică privind consolidarea protecției civililor împotriva consecințelor umanitare care decurg din utilizarea armelor explozive în zonele populate, și va continua să încurajeze toate statele să își consolideze angajamentele prin luarea în considerare a aprobării acestor inițiative.

8. Subliniind importanța integrării în continuare a problemei copiilor afectați de conflictele armate în politicile externe ale UE, Consiliul invită toate instanțele sale decizionale, serviciile și agențiile UE, misiunile și operațiile civile și militare, reprezentanții și trimișii speciali, precum și alte organisme să își intensifice eforturile pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a prezentelor orientări. Consiliul subliniază importanța integrării depline a chestiunii copiilor afectați de conflictele armate în politica externă și de securitate comună a UE, care include politica de securitate și apărare comună, inclusiv misiunile și operațiile UE de gestionare a crizelor. În acest sens, Consiliul salută actualizarea Listei de control pentru integrarea protecției copiilor afectați de conflictele armate în misiunile și operațiile politicii de securitate și apărare comune a UE (lista de control PSAC). Consiliul însărcinează grupurile de lucru relevante să reexamineze periodic și să raporteze cu privire la punerea în aplicare a prezentelor orientări, în vederea identificării învățămintelor desprinse și a diseminării celor mai bune practici.
9. UE și statele sale membre vor utiliza întreaga gamă a instrumentelor de care dispun, în toate domeniile de acțiune externă, pentru a se concentra asupra sensibilizării la nivel mondial, a acțiunilor și a programării eficace, precum și asupra cooperării în acest domeniu, și a consolida în continuare aceste aspecte. De asemenea, Consiliul invită partenerii din toate regiunile, inclusiv organizațiile internaționale și regionale, organizațiile societății civile și actorii privați, să se unească și să intensifice eforturile de soluționare a conflictelor, de prevenire și răspuns la încălcările grave împotriva copiilor, precum și de respectare, protecție și exercitare a drepturilor lor și de protecție a acestora în temeiul dreptului internațional umanitar și al dreptului internațional al drepturilor omului, cu o conștiință reînnoită a urgenței. Pentru fiecare copil, pretutindeni.

ANEXĂ

ACTUALIZARE 2024

Orientările UE privind copiii și conflictele armate

1 - INTRODUCERE

Situația copiilor, în special a celor afectați de conflictele armate, reprezintă de mai multe decenii o prioritate a Uniunii Europene. UE și statele sale membre joacă un rol esențial în cadrul Organizației Națiunilor Unite, contribuind în mod semnificativ la elaborarea agendei privind copiii afectați de conflictele armate a ONU și la dezvoltarea mandatului său mondial. În 2003, UE a adoptat primele sale Orientări privind copiii și conflictele armate, care au fost actualizate ulterior în 2008 pentru a reuni politica Uniunii într-un instrument practic pentru orientarea acțiunilor. Având în vedere evoluția semnificativă a politicii la nivel mondial și evoluțiile din cadrul UE de atunci încolo, este necesară o nouă actualizare a orientărilor UE pentru a sprijini menținerea eficacității acțiunii UE, în concordanță cu o abordare mai cuprinzătoare și mai holistică.

Copiii, în special fetele, sunt deosebit de vulnerabili în situații de conflict armat. Conflictele armate și situațiile de violență le produc suferințe imense copiilor, care, din cauza vârstei, a maturității fizice și psihologice, a dependenței și a statutului lor juridic, sunt mai vulnerabili la riscurile, sărăcia extremă, violența și neglijarea pe care dinamica conflictelor le cauzează pentru oameni. Un copil este orice ființă umană cu vârsta sub 18 ani, astfel cum se prevede în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (CDC).

Copiii reprezintă până la jumătate din populație în majoritatea țărilor afectate de conflicte armate. La nivel mondial, milioane de copii trăiesc în zone afectate de conflicte sau au fugit din acestea. Prin urmare, ei sunt afectați în mod disproporționat.

Copiii sunt vizați de actori statali și nestatali, inclusiv de organizații teroriste și de grupuri infracționale organizate, în contextul conflictelor armate și în alte situații de violență armată, iar siguranța și securitatea lor sunt adesea puse în pericol pentru a servi unor obiective militare, pentru a aduce beneficii activităților infracționale sau pentru alte câștiguri ilicite. Uciși și mutilați, recrutați și utilizați în diferite scopuri de către grupuri și forțe armate, răpiți și supuși violurilor și altor forme de violență sexuală și exploatare, confrunțați cu atacuri asupra școlilor și a spitalelor, copiii sunt supuși unor încălcări de proporții, precum și altor încălcări sau abuzuri grave. Dizabilitățile fizice și mintale dobândite ca urmare a războiului afectează milioane de copii. Chiar și cei care nu sunt direct implicați în conflicte armate suportă alte tipuri de consecințe legate de conflicte, cum ar fi malnutriția, lipsa de adăpost și de acces la educație și îngrijiri de sănătate, discriminarea, precum și violențe și traume psihologice persistente. Din ce în ce mai mult, refuzul asistenței umanitare conduce la un număr mai mare de decese cauzate de foamete și boli decât de impactul direct al violenței în sine. Multe dintre elementele care le fac rău copiilor în conflictele armate nu provin direct din lupte și nici nu dispar atunci când luptele încetează. Impactul asupra păcii și securității mondiale și asupra dezvoltării durabile este profund și de lungă durată. Daunele de durată provocate copiilor și familiilor acestora în conflictele armate perpetuează ciclurile de violență și sărăcie, au efecte intergeneraționale de durată care subminează reziliența individuală și societală și stau în calea dezvoltării unor societăți pașnice.

Alte domenii în creștere care generează îngrijorări în ceea ce privește copiii aflați în situații de conflict și postconflict cuprind: rolul agravant al schimbărilor climatice asupra riscurilor și vulnerabilităților existente cu care se confruntă copiii; utilizarea nediferențiată a armelor explozive în zonele populate; luarea sporită drept țintă a școlilor și utilizarea acestora în scopuri militare, cu încălcarea dreptului internațional umanitar; impactul specific al conflictelor armate asupra copiilor cu dizabilități; dimensiunea de gen a încălcărilor grave împotriva copiilor; agravarea efectelor sărăciei și ale inegalităților; copiii aflați în tranzit și în situații de strămutare forțată în interiorul țării și în tabere de refugiați; copiii instituționalizați sau lipsiți de îngrijire familială; munca copiilor, traficul de persoane și sclavia sexuală; provocările generate de apariția unor noi tehnologii, cum ar fi recrutarea online a copiilor și proliferarea armelor și traficul ilicit de arme, precum și impactul minelor terestre, al resturilor explozive de război și al dispozitivelor explozive improvizate (IED).

Este necesar să se pună un accent mai puternic pe justiția penală națională și internațională, inclusiv pe accesul copiilor la justiție. Tragerea la răspundere a autorilor încălcărilor grave comise împotriva copiilor în conflictele armate, astfel cum prevede dreptul internațional și dreptul internațional umanitar, Statutul de la Roma al CPI și Convențiile de la Geneva, este esențială pentru a combate un climat de impunitate pentru cei care comit infracțiuni împotriva copiilor, pentru a descuraja abuzurile viitoare și a promova răspunderea, precum și pentru a promova o cultură a respectării drepturilor copiilor.

Uniunea Europeană, în cadrul angajamentului său umanitar, de dezvoltare, de pace, de securitate și diplomatic și, împreună cu statele sale membre, își dedică eforturile acordării de prioritate protecției, bunăstării și capacitării copiilor, abordând nevoile și vulnerabilitățile lor specifice, fără discriminare din niciun motiv,

2 - OBIECTIV

Uniunea Europeană acordă prioritate promovării și protecției drepturilor copiilor în cadrul său de politică privind drepturile omului. Aceasta nu numai pentru că copiii sunt victime vulnerabile ale conflictelor în prezent, ci și pentru că ei modelează viitorul. UE recunoaște drepturile inerente ale acestora, consacrate în Carta drepturilor fundamentale a UE, în Convenția cu privire la drepturile copilului și în protocoalele facultative la aceasta, precum și în alte instrumente internaționale privind drepturile omului, ca și protecția specială care le este acordată în temeiul dreptului internațional.

Consiliul de Securitate al ONU a identificat șase încălcări grave² pe baza naturii lor flagrante și a impactului lor grav asupra bunăstării copiilor:

- uciderea și mutilarea copiilor;
- recrutarea sau utilizarea copiilor în cadrul forțelor și al grupurilor armate;
- violul și alte forme de violență sexuală împotriva copiilor;
- răpirea copiilor;
- atacurile împotriva școlilor și spitalelor;
- refuzul acordării accesului la ajutor umanitar copiilor.

² Definițiile sunt specificate în Manualul de operațiuni care însoțește Orientările privind mecanismul de monitorizare și raportare privind încălcările grave împotriva copiilor în situațiile de conflict armat (DPKO, Biroul reprezentantului special al secretarului general al ONU pentru copii și conflictele armate, UNICEF, 2014).

UE se străduiește să sensibilizeze publicul cu privire la această chestiune critică, atât pe plan intern, cât și la nivel internațional. Ne angajăm să abordăm în mod eficace și cuprinzător impactul pe termen scurt, mediu și lung al conflictelor armate și al altor situații de violență armată asupra copiilor, prin acțiuni de prevenire și răspuns la diverse încălcări ale drepturilor copilului. Utilizând o varietate de instrumente de care dispune și bazându-se pe inițiativele existente, UE urmărește să implice țări terțe și actori nestatali. În acest sens, printre altele, îi încurajează pe aceștia să pună în aplicare, să respecte și să promoveze dreptul internațional, inclusiv normele, standardele și instrumentele privind drepturile omului și dreptul și normele internaționale umanitare și privind refugiații, precum și să ia măsuri eficace pentru a proteja copiii de efectele conflictelor armate și pentru a asigura tragerea la răspundere pentru infracțiunile comise împotriva lor.

Prezentele orientări sunt menite să servească drept instrument practic pentru a îndruma și a sprijini actorii UE din întreaga lume în activitatea lor privind copiii și conflictele armate, inclusiv alte situații de violență armată din partea actorilor statali și nestatali, cum ar fi organizațiile teroriste și grupurile infracționale organizate. Recunoscând interconectarea diferitelor politici, UE subliniază importanța depunerii unor eforturi continue și coordonate în diferite domenii, printre care în materie de politică externă și de securitate, asistență pentru dezvoltare, consolidare a păcii și asistență umanitară. Această abordare cuprinzătoare consolidează răspunsul nostru colectiv la situația dramatică a copiilor în conflicte armate și contribuie astfel la pacea și securitatea pe termen lung și la dezvoltarea durabilă.

3 - PRINCIPII

UE este fondată pe valorile libertății, democrației, respectului pentru demnitatea umană și libertățile fundamentale, egalității și statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului. Protecția și promovarea drepturilor copilului reprezintă unul dintre obiectivele fundamentale ale activității Uniunii Europene la nivel intern și dincolo de frontierele sale. Acest obiectiv este consacrat în Carta drepturilor fundamentale a UE, care garantează protecția drepturilor copilului de către toate instituțiile și organismele europene atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii. Cadrul strategic privind drepturile omului și democrația adoptat în 2012 stabilește principii, obiective și priorități menite să îmbunătățească eficacitatea și coerența politicii UE, remarcând că respectarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept stă la baza tuturor aspectelor politicilor interne și externe ale UE. Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația stabilește nivelul de ambiție și definește prioritățile UE și ale statelor sale membre în acest domeniu în relațiile cu țările terțe, stabilind acțiunile specifice pe care UE trebuie să le întreprindă. În plus, orientările UE privind drepturile omului, inclusiv, în special, Orientările UE pentru promovarea și protecția drepturilor copilului, oferă instrumente practice și îndrumare pentru punerea în aplicare a acestor angajamente privind drepturile omului. Împreună cu Strategia UE privind drepturile copilului (2021), aceste politici promovează și protejează drepturile copilului și le integrează în politicile interne și externe ale Uniunii Europene.

Promovarea și protejarea drepturilor copiilor

Orientându-se pe baza următoarelor principii centrale, UE ar trebui să își consolideze activitatea pentru a asigura protecția copiilor afectați de conflictele armate:

- **O abordare bazată pe drepturile omului:** În concordanță cu Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (CDC), prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani. Toți copiii sunt recunoscuți ca titulari de drepturi independenți în temeiul dreptului internațional al drepturilor omului, fiindu-le acordată o protecție specială în temeiul dreptului internațional, inclusiv al dreptului internațional umanitar. Deși copiii pot fi victime, ei sunt, de asemenea, supraviețuitori și actori de sine stătători. Ei nu ar trebui tratați sau priviți exclusiv ca actori pasivi. Copiii ar trebui să fie sensibilizați cu privire la drepturile lor. Vocile lor trebuie să fie auzite, în funcție de vârsta și maturitatea lor, iar nevoile lor trebuie luate în considerare.
- **Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare:** În conformitate cu CDC, UE va acorda prioritate bunăstării, protecției și reintegrării globale a tuturor copiilor afectați de conflicte armate, asigurând supraviețuirea lor, dezvoltarea lor și exercitarea deplină a drepturilor lor.
- **Nediscriminarea și incluziunea:** Protecția și asistența sunt furnizate fără discriminare sub nicio formă, inclusiv formele multiple și intersecționale de discriminare. Fără a lăsa în urmă niciun copil și asigurând accesul echitabil la protecție, ar trebui să se acorde o atenție deosebită nevoilor specifice de îngrijire și protecție ale tuturor copiilor aflați în situații vulnerabile, care includ fete, copii cu dizabilități, copii indigeni și copii care aparțin minorităților naționale, copii neînsoțiți, migranți, refugiați, solicitanți de azil, copii strămutați forțat în interiorul țării și copii apatrizi, copii lipsiți de îngrijire familială, cum ar fi copiii care trăiesc pe străzi sau copiii instituționalizați, în conformitate cu obligațiile internaționale în materie de drepturi ale omului în temeiul dreptului internațional și al standardelor internaționale și prin intermediul cadrelor legislative și de politică existente.

- **Interesul superior al copilului:** interesul superior al copilului reprezintă considerentul primordial la punerea în aplicare a acțiunii UE, în concordanță cu CDC. Toate deciziile și acțiunile trebuie să acorde prioritate bunăstării, protecției și siguranței copiilor.
- **O abordare diferențiată:** UE recunoaște diferențele în materie de nevoi și vulnerabilități și urmărește să își adapteze intervențiile pentru a aborda situația unică a fiecărui copil, oferind soluții holistice și durabile; astfel cum se arată în studiul Biroului reprezentantului special al secretarului general al ONU pentru copii și conflictele armate privind „Dimensiunile de gen ale încălcărilor grave împotriva copiilor în conflictele armate”, toți copiii au nevoie de protecție, însă nevoile și vulnerabilitățile lor, în contextul conflictelor armate, pot varia în funcție de vârstă, maturitate, sex, orientare sexuală și identitate de gen, dizabilități, apartenență la minorități, circumstanțe specifice și în funcție de natura conflictului, precum și de asocierea lor percepută sau reală cu părțile la conflict.
- **Protecția copiilor asociați cu forțele sau grupurile armate:** Copiii asociați cu forțele sau grupurile armate trebuie întotdeauna considerați în primul rând victime ale celor șase încălcări grave în temeiul dreptului internațional al drepturilor omului (DIDO) și al dreptului internațional umanitar (DIU). O perspectivă bazată pe copii, fondată pe interesul superior al acestora și axată pe protecția băieților și a fetelor împotriva celor șase încălcări grave din timpul conflictelor, este esențială pentru dezarmarea, demobilizarea și reintegrarea foștilor combatanți și procesele legate de acest demers. Prin urmare, ar trebui să se acorde prioritate protecției și eliberării necondiționate și imediate a copiilor asociați cu forțele sau grupurile armate și (re)integrării cu familia și comunitatea lor și să se aibă în plan aceste demersuri în toate situațiile, indiferent de posibila desemnare a grupării armate, în conformitate cu DIDO și DIU. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită provocărilor cu care se confruntă copiii născuți în interiorul grupurilor armate, precum și persoanele recrutate în copilărie și demobilizate ca adulți. Copiii care au împlinit vârsta minimă a răspunderii penale și care sunt suspectați de comiterea unei infracțiuni grave trebuie predați în grija actorilor civili, iar justiția ar trebui înfăptuită prin cadrele de justiție pentru minori. Copiii nu ar trebui să fie deținuți exclusiv pe baza asocierii lor cu grupările armate.

- **O abordare centrată pe copil și pe victimă:** Accentul se pune pe bunăstarea și nevoile copilului. Aceasta înseamnă implicarea activă a copiilor în identificarea nevoilor și a priorităților lor ori de câte ori este posibil și asigurarea faptului că vocile lor sunt auzite, că aceștia nu sunt retraumatizați și că se acordă prioritate bunăstării și siguranței lor. UE acordă prioritate combaterii suferințelor specifice cărora le sunt supuși copiii în contexte de conflict armat.
- **Sensibilitatea la dimensiunea de vârstă și dimensiunea de gen:** Nevoile și vulnerabilitățile copiilor se schimbă pe măsură ce cresc. UE recunoaște acest lucru și își modelează intervențiile în consecință. În plus, fetele și băieții au adesea o experiență diferită a conflictului și au vulnerabilități specifice. UE ia în considerare aceste nevoi specifice în funcție de vârstă și de gen, pentru a se asigura că toți copiii beneficiază de o protecție și un sprijin adecvate.
- **O abordare informată din punctul de vedere al traumelor:** Conflictele armate pot avea un impact psihologic profund asupra copiilor. Abordarea UE recunoaște acest lucru și urmărește să ofere sprijin sensibil la traumele pe care este posibil să le fi suferit copiii, inclusiv în urma violenței sexuale și bazate pe gen, precum și la nevoile acestora în ceea ce privește accesul la servicii de sănătate mintală și de sprijin psihosocial care promovează vindecarea și recuperarea.
- **Tragerea la răspundere, accesul la justiție și justiția pentru minori:** UE sprijină monitorizarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor și a încălcărilor comise împotriva copiilor într-o manieră axată pe copii. Autorii infracțiunilor trebuie trași la răspundere. Dezvoltarea unor sisteme de justiție adaptate copilului pentru toți copiii care intră în contact cu legea și sunt privați de libertate este esențială, precum și accesul acestora la asistență juridică și implicarea lor în inițiativele justiției de tranziție.

- **Participarea și capacitatea copiilor și a tinerilor:** UE promovează, sprijină și asigură incluziunea de substanță și participarea activă a copiilor și a tinerilor la deciziile care îi afectează la toate nivelurile, inclusiv în situații de conflict, în special prin intermediul Planului de acțiune pentru tineret în cadrul acțiunii externe a UE.
- **Abordări sensibile la conflicte, care protejează copiii și se bazează pe principiul de a nu face rău:** UE promovează dezideratul ca toate politicile și acțiunile să prevină în mod sistematic potențialele consecințe dăunătoare asupra copiilor și a drepturilor acestora cauzate de activitățile sau personalul implicat și să nu exacerbeze dinamica conflictelor.

Colaborarea internațională

În activitatea sa, UE este ghidată de normele și standardele internaționale și regionale relevante privind drepturile omului și dreptul umanitar, inclusiv cele cuprinse în anexa I. UE colaborează în mod activ cu actorii relevanți și sprijină activitatea acestora, în special:

- secretarul general al ONU
- reprezentantul special al secretarului general pentru copii și conflictele armate și biroul acestuia

- reprezentantul special al secretarului general pentru violența împotriva copiilor și biroul acestuia
- Grupul operativ al ONU pentru monitorizare și raportare la nivel de țară sau echivalentul acestui tip de instanță în situații la nivel de țară care prezintă motive de îngrijorare
- birourile, departamentele și agențiile ONU, cum ar fi UNICEF, Departamentul pentru operații de pace (DPO), Departamentul pentru afaceri politice și de consolidare a păcii (DPPA), Biroul de coordonare pentru dezvoltare (DCO), UN Women, UNODC, UNFPA, OHCHR, UNHCR, PNUD, OIM, OCHA, UNESCO și OMS (la nivel central și la nivel regional/local)
- Grupul de lucru al Consiliului de Securitate al ONU privind copiii și conflictele armate
- Grupul regional/local de prieteni privind copiii afectați de conflictele armate sau grupuri ad-hoc echivalente de parteneri care împărtășesc aceeași viziune
- Comitetul pentru drepturile copilului
- Consiliul pentru Drepturile Omului
- Comisia a III-a (Chestiuni sociale, umanitare și culturale) a Adunării Generale a ONU
- Curtea Penală Internațională și, după caz, tribunalele speciale internaționale
- procedurile speciale ale ONU și organismele de anchetă mandatate de ONU
- Grupul de lucru inter-agenții al ONU privind dezarmarea, demobilizarea și reintegrarea foștilor combatanți și alte foruri similare
- Comitetul Internațional al Crucii Roșii (CICR)
- Consiliul Europei
- Uniunea Africană și alte organizații regionale
- OSCE/ODIHR

- organizații neguvernamentale locale și internaționale, inclusiv organizații conduse de copii, apărători ai drepturilor omului și apărători copii ai drepturilor omului și organizații și rețele comunitare
- alți actori relevanți

UE contribuie și conlucrează proactiv cu acești actori pentru a se asigura că garanțiile internaționale existente pentru drepturile copilului sunt consolidate și puse efectiv în aplicare.

4 - ABORDAREA PROVOCĂRILOR CU CARE SE CONFRUNTĂ COPIII ÎN CONFLICTELE ARMATE

În ultimele două decenii s-a înregistrat o schimbare dramatică în conduita de război; tactici precum bombardamentele aeriene, bombardamentele de artilerie și atacurile cu drone nediferențiate și disproporționate, asediile și blocadele pentru a împiedica furnizarea de ajutoare către civili, persistența munițiilor neexplodate și amplasarea de mine în zonele civile expun copiii unui risc grav de a fi uciși sau mutilați.

Luarea școlilor, a spitalelor și a altor infrastructuri civile critice, cum ar fi sistemele de apă și de energie, drept ținte generează un risc tot mai mare pentru supraviețuirea și dezvoltarea copiilor. În unele cazuri, grupări sau forțe armate se opun în mod activ accesului fetelor la educație și îngrijiri de sănătate, împiedicând accesul la aceste servicii vitale. Chiar și în absența unei luări directe în colimator, insecuritatea generală a zonelor de conflict descurajează copiii, profesorii și personalul medical să frecventeze școala sau să ofere asistență medicală.

Răpirea copiilor a înregistrat creșteri abrupte în situațiile aflate pe agenda privind copiii și conflictele armate, fie cu intenția de terorizare a comunităților ori vizare a unor grupuri specifice, în special fetele și accesul acestora la educație, fie pentru a forța participarea copiilor la ostilități, fie în scopul traficului de persoane și al sclaviei sexuale sau în alte scopuri de exploatare. Chiar și atunci când sunt eliberați sau în cazul în care reușesc să scape din mâinile răpitorilor, copiii răpiți continuă să se confrunte cu provocări majore și cu stigmatizare care le afectează reintegrarea și reabilitarea în comunitățile de origine.

Violența sexuală este din ce în ce mai mult o caracteristică a conflictelor și este adesea comisă împotriva fetelor și băieților în situațiile de vid din perspectiva statului de drept. Copiii care se confruntă cu violență sexuală și exploatare suferă traume psihologice pe termen lung, consecințe asupra sănătății, inclusiv infecții transmise, cum ar fi HIV/SIDA, și sarcini precoc. Normele și practicile de gen dăunătoare, cum ar fi mutilarea genitală feminină, infanticidul feminin, căsătoria copiilor, căsătoria timpurie și căsătoria forțată, stigmatizarea pentru nerespectarea stereotipurilor de gen, precum și normele sociale discriminatorii și discriminarea expun fetele unui risc deosebit.

Refuzul accesului umanitar, inclusiv atacurile deliberate împotriva lucrătorilor umanitari, rămâne un obstacol major în calea protejării copiilor. Lipsa ajutorului umanitar esențial poate duce la malnutriție severă, la retard de creștere, la lipsa accesului la educație și la îngrijiri medicale esențiale, care au consecințe pe termen lung asupra dezvoltării copiilor. Este esențial să se stabilească contacte cu părțile la conflict pentru a permite accesul, asigurând în același timp tragerea la răspundere pentru încălcări. Utilizarea copiilor de către grupările armate, în lupte sau în roluri de asistență, reprezintă în continuare un motiv de îngrijorare.

Recrutarea forțată a copiilor cu vârsta sub 18 ani și utilizarea lor în ostilități atât de către forțele armate, cât și de către grupurile armate este ilegală și este una dintre cele mai grave forme de muncă a copiilor. În plus, recrutarea copiilor sub 15 ani constituie o crimă de război. Aceasta creează o povară inumană asupra lor și are consecințe negative pe termen lung asupra acestor copii, care rămân în primul rând victime și se confruntă adesea cu stigmatizare și respingere. Arestarea și detenția copiilor asociați grupărilor armate, fie pentru că sunt percepuți ca o amenințare la adresa securității naționale, fie pentru că sunt acuzați că au participat la ostilități, îi victimizează și mai mult.

Ar trebui să se acorde prioritate protecției și eliberării lor necondiționate și imediate și (re)integrării cu familia și comunitatea lor, indiferent de posibila desemnare a grupării armate, în conformitate cu DIDO și DIU. În cazul în care este vorba despre copii care au împlinit vârsta răspunderii penale și care sunt suspectați de săvârșirea unei infracțiuni grave, ei trebuie predați actorilor civili, iar justiția ar trebui înfăptuită în cadrul sistemelor de justiție pentru minori.

UE va sprijini negocierea, adoptarea și punerea în aplicare a unor planuri de acțiune între Organizația Națiunilor Unite și părțile implicate în conflicte pentru a pune capăt celor șase încălcări grave împotriva copiilor și a le preveni, precum și a unor protocoale de predare ale părților la conflict, pentru a transfera rapid copiii acuzați că sunt asociați cu grupările armate către actori civili implicați în protecția copilului în vederea reintegrării.

Provocări care afectează eficacitatea acțiunilor

Obstacole semnificative afectează sprijinul umanitar și pe cel în materie de dezvoltare și de protecție efectiv acordat copiilor de către UE și de alți actori care își desfășoară activitatea în zonele de conflict. Printre aceste provocări se numără natura complexă și în continuă schimbare a conflictelor moderne, limitările accesului la teritoriile și populațiile afectate din cauza violenței continue sau a impedimentelor administrative restrictive și lipsa capacității actorilor locali de a răspunde în mod adecvat nevoilor copiilor.

Acțiunile eficace de combatere a încălcărilor împotriva copiilor afectați de conflicte armate sunt complicate de lacunele în materie de date și de insuficiența indicatorilor de avertizare timpurie, ceea ce dăunează în primul rând eforturilor de prevenire a încălcărilor grave. Limitările resurselor și dificultatea coordonării finanțării din surse multiple complică, de asemenea, eficacitatea acțiunilor.

În plus, cadrele juridice deficitare și lipsa răspunderii pentru infracțiunile împotriva copiilor creează un climat de impunitate în care încălcările rămân nepedepsite. Impactul socioeconomic pe termen lung al conflictelor, sărăcia, lipsa de oportunități educaționale pentru copii, în special pentru fete, resursele limitate pentru serviciile de sănătate (inclusiv cele de sănătate mintală și sprijin psihosocial) și persistența normelor și practicilor culturale dăunătoare reprezintă, toate, obstacole semnificative în calea evitării repetării, a realizării unei păci durabile și a protejării copiilor.

Oportunități pentru o acțiune eficace la nivelul UE

Pentru a-și consolida eforturile de protejare a copiilor prinși în conflictele armate, UE va **construi parteneriate mai puternice** și va promova următoarele aspecte:

- **Sprijinirea prevenirii:** Sunt necesare investiții mai mari în prevenirea conflictelor armate și a încălcărilor drepturilor copilului, în special a celor șase încălcări grave împotriva copiilor. Punerea în aplicare a unor sisteme de alertă timpurie, abordând indicatorii de risc și lacunele în materie de date, poate contribui la identificarea potențialelor amenințări la adresa copiilor înainte de producerea încălcărilor, permițând luarea de măsuri de prevenire. Efectuarea periodică de analize ale conflictelor și de evaluări ale drepturilor și nevoilor copilului este esențială pentru conceperea unor măsuri de prevenire eficace și la timp. Investițiile într-o educație de calitate, sensibilă la conflicte, bazată pe cunoașterea riscurilor, care să țină seama de vârstă și de gen și favorabilă incluziunii pot, de asemenea, să atenueze recurența conflictelor și să reducă riscul de abuz și exploatare a copiilor.

- **Consolidarea abordării bazate pe legătura dintre domeniul umanitar, cel al dezvoltării și cel al păcii:** UE se angajează să se asigure că nevoile umanitare și cele în materie de dezvoltare și de consolidare a păcii sunt abordate în mod coordonat pentru a aborda crizele prelungite și previzibile, incluzând atât nevoile imediate, cât și soluțiile pe termen lung. Sprijinirea creării unui mediu de protecție și de sprijin durabil pentru copii înaintea, în timpul conflictului și după conflict necesită o finanțare susținută și adecvată pentru a spori intervențiile și a susține programele pe termen lung pentru protecția copilului, inclusiv alocarea de resurse pentru protecția socială, educație, locuințe, sprijin psihosocial, îngrijiri de sănătate și servicii de protecție adaptate la nevoile diverse ale copiilor. Este esențial să se acorde sprijin, inclusiv resurse financiare adecvate, funcționării mecanismelor de monitorizare și raportare ale ONU de pe teren.
- **Investiții în sisteme integrate de protecție a copilului:** UE ar trebui să sprijine sisteme sociale și de protecție a copilului integrate care iau în considerare vârsta și dimensiunea de gen, favorabile incluziunii persoanelor cu dizabilități, bazate pe comunitate, în țările fragile și în țările afectate de conflicte, pentru a contribui la prevenirea și atenuarea încălcării drepturilor copiilor și la recuperarea și răspunsul acordat în cazul acestor încălcări și pentru a asigura continuitatea îngrijirii copiilor, într-un mod holistic și multipartit, incluzând reintegrarea, reabilitarea, oportunitățile educaționale, inclusiv formarea profesională și tehnică, serviciile de protecție a copilului, reîntregirea familiei, după caz, îngrijirile de sănătate adecvate, inclusiv îngrijirea sănătății sexuale și reproductive, servicii de sprijin psihosocial și pentru sănătatea mintală și alte aspecte critice.

- **Dezarmare, demobilizare și reintegrare (DDR), reforma sectorului de securitate și programele de sprijinire a justiției:** Integrarea aspectelor legate de protecția copilului în programele de dezarmare, demobilizare și reintegrare sau în alte programe conexe, în reforma sectorului de securitate, în eforturile de combatere a terorismului și în programele de combatere a rețelelor de criminalitate organizată, precum și în programele de justiție în interesul copilului (asigurarea accesului la justiție în interesul copilului, a asistenței judiciare gratuite și a unor căi de atac efective) și sprijinirea inițiativelor de reintegrare adaptate axate pe copii. Sprijinirea reintegrării drept componentă a unui sistem mai larg de protecție a copilului și luarea în considerare a obiectivelor și a principiilor obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) asigură acțiuni mai favorabile incluziunii, mai cuprinzătoare și pe termen lung.
- **Cooperarea și activitățile de susținere și promovare pe teren:** UE ar trebui să promoveze o colaborare mai strânsă cu entitățile și agențiile ONU, cu guvernele naționale și cu autoritățile locale din țările afectate de conflicte, cu organizațiile neguvernamentale internaționale și naționale și cu organizațiile locale ale societății civile care lucrează direct cu copiii pe teren (inclusiv cu Grupul de prieteni privind copiii afectați de conflictele armate). Pe baza dialogului periodic privind obiectivele și principiile în materie de protecție a copilului cu partenerii internaționali, guvernele naționale, părțile la conflicte și organizațiile locale, ar trebui sporită în continuare cooperarea strânsă cu mecanismul de monitorizare și raportare mandatat de Consiliul de Securitate al ONU și cu grupurile operative la nivel de țară ale ONU pentru monitorizare și raportare, precum și cu grupurile de lucru echivalente acestora; ar trebui sporit, de asemenea, sprijinul acordat acestora.
- **Formare și sprijin:** Este esențial să se investească în consolidarea capacităților tuturor actorilor care lucrează în domeniul protecției copilului. Furnizarea de formare și sprijin va îmbunătăți cadrele de reglementare și de politici, programele și intervențiile la toate nivelurile prin dotarea persoanelor responsabile, atât a titularilor de obligații, cât și a titularilor de drepturi, cu competențele și resursele necesare pentru a răspunde în mod efectiv nevoilor specifice ale copiilor la nivel național și local. Este necesară o formare periodică îmbunătățită a personalului UE și a altor categorii de personal, în special a celor care intră în contact direct cu copiii și a celor implicați în procesele decizionale care îi afectează pe copii.

- **Susținerea soluțiilor locale:** Recunoașterea și sprijinirea inițiativelor de pace și protecție conduse de copii și desfășurate la nivelul comunității capacitează vocile locale și permite soluții adecvate din punct de vedere cultural.
- **Participarea copiilor:** asigurarea participării active, egale, semnificative și efective a copiilor, în conformitate cu Convenția ONU privind drepturile copilului, la procesele decizionale care îi afectează, inclusiv, în special, la conceperea programelor de reintegrare. UE va încerca, de asemenea, să apeleze la Comitetul de reflecție al tinerilor, care oferă consiliere comisarului și Direcției Generale Parteneriate Internaționale (DG INTPA), și la structurile consultative pentru tineret care oferă consiliere delegațiilor UE instituite în temeiul Planului de acțiune pentru tineret în cadrul acțiunii externe a UE 2022-2027.

Prin punerea în aplicare a acestor obiective cuprinzătoare, UE își poate consolida în mod semnificativ angajamentul în ceea ce privește protejarea copiilor afectați de conflictele armate. O abordare holistică și bazată pe colaborare, care investește în capacitatea locală și acordă prioritate măsurilor de prevenire și asistenței cuprinzătoare, poate contribui la un viitor mai sigur și mai bun pentru copiii prinși în ororile războiului.

5 - INSTRUMENTE OPERAȚIONALE ȘI DE PUNERE ÎN APLICARE

A) Instrumentele UE pentru acțiune:

UE dispune de o serie de instrumente pentru a aborda chestiunile legate de copiii afectați de conflictele armate, întemeiate pe inițiative existente:

- **Dialogul politic:** Aspectele legate de drepturile omului ale dialogului politic cu țările terțe vor include bunăstarea și drepturile copiilor în situații de preconflict, de conflict și de postconflict.
- **Reprezentanții Speciali ai UE (RSUE):** RSUE pentru drepturile omului are un rol important de susținere și promovare în ceea ce privește aderarea la nivel mondial la standardele privind drepturile copilului. RSUE pentru diversele zone geografice ar trebui, de asemenea, să întreprindă acțiuni specifice și acțiuni de sensibilizare cu privire la aspecte legate de copii și de conflictele armate în țările prioritare care fac obiectul mandatelor lor. Aceștia ar trebui să includă chestiunea copiilor afectați de conflictele armate în prezentările lor în cadrul grupurilor de lucru ale Consiliului. Problema copiilor afectați de conflicte armate ar trebui inclusă în mandatele RSUE din țările prioritare la momentul reînnoirii acestora.

- **Demersuri și declarații publice:** UE va îndemna țările terțe relevante să ia măsuri efective pentru a asigura protecția copiilor împotriva efectelor conflictelor armate și ale încălcărilor grave și pentru a pune capăt impunității, reamintind rolul important pe care UE și statele sale membre îl pot juca în susținerea dialogului cu toate părțile implicate în conflicte asupra cărora ar putea avea influență în direcția eradicării și a prevenirii încălcărilor grave a drepturilor copiilor. Raportul anual al secretarului general al ONU și rapoartele sale specifice fiecărei țări privind copiii și conflictele armate, precum și concluziile însoțitoare ale Grupului de lucru al Consiliului de Securitate al ONU privind copiii și conflictele armate ar trebui să ghideze acțiunile de sensibilizare ale UE. Reprezentanții speciali și șefii de misiune ai UE vor avea în continuare sarcina de a aborda această problemă în relațiile cu actorii nestatali, după caz. Atunci când este cazul, UE va reacționa, de asemenea, la evoluțiile pozitive constatate. UE va continua să pledeze pentru ratificarea universală a convențiilor internaționale privind drepturile omului, în special a Convenției cu privire la drepturile copilului și a Protocolului opțional la aceasta privind implicarea copiilor în conflictele armate și a Convenției nr. 182 a Organizației Internaționale a Muncii privind cele mai grave forme ale muncii copiilor. UE va continua să încurajeze toate statele să își continue angajamentele prin luarea în considerare a aprobării instrumentelor și angajamentelor internaționale de protejare a copiilor afectați de conflicte, inclusiv a Principiilor și angajamentelor de la Paris, a Principiilor de la Vancouver, a Declarației privind școlile sigure și a Declarației politice privind sporirea protecției civililor împotriva consecințelor umanitare care decurg din utilizarea armelor explozive în zonele populate. UE va încuraja toate statele să ratifice Statutul de la Roma și să coopereze cu Curtea Penală Internațională și cu alte tribunale și mecanisme de tragere la răspundere internaționale și regionale, inclusiv în ceea ce privește executarea mandatelor de arestare.
- **Cooperarea multilaterală:** UE este implicată în finanțarea de proiecte privind copiii afectați de conflictele armate și prin intermediul asistenței umanitare și al cooperării pentru dezvoltare. UE va explora posibilitățile de extindere a sprijinului, având în vedere legătura dintre nevoile umanitare și cele în materie de dezvoltare și de consolidare a păcii.

- **Cooperarea bilaterală:** UE este angajată în sprijinirea și finanțarea unor programe care urmăresc protecția și promovarea drepturilor copiilor prin cooperarea bilaterală cu țările terțe și la nivel regional în cadrul mai larg al parteneriatelor internaționale și al asistenței umanitare. Statele membre vor reflecta, de asemenea, aceste priorități în proiectele lor de cooperare bilaterală.
- **Sprijin pentru sectorul neguvernamental internațional, național și local:** UE continuă să sprijine organizațiile neguvernamentale și ale societății civile implicate în protecția copiilor și a drepturilor acestora în conflictele armate și în alte contexte de violență. Aceasta ar trebui să includă consolidarea instituțiilor și a inițiativelor de protecție a copilului, inclusiv a sistemelor de justiție în interesul copilului, a administrării justiției juvenile, a reformei legislative, a formării și consilierii poliției locale și ale forțelor armate, ale funcționarilor din penitenciare și ale celor implicați în administrarea justiției, consolidarea capacității ONG-urilor locale din domeniul drepturilor copilului; dezarmare, demobilizare și reintegrare (DDR) care să țină seama de interesul copiilor și reforma sectorului de securitate (RSS).
- **Misiuni și operații de gestionare a crizelor:** Protecția copiilor va fi abordată și integrată în mod corespunzător în procesele de planificare, în documente și în desfășurarea operațiilor, în conformitate cu Lista de control actualizată pentru integrarea protecției copiilor afectați de conflicte armate în misiunile și operațiile PSAC. Mandatele și planurile operaționale vor lua în considerare nevoile specifice ale copiilor și preocupările legate de protecția copiilor, în special în ceea ce le privește pe fete, atunci când este posibil, având în vedere mandatele și capacitățile misiunilor și operațiilor UE. Personalul militar și civil desfășurat în cadrul misiunilor și operațiilor PSAC ar trebui să beneficieze de formare și consiliere în materie de protecție a copilului.

- **Cooperarea cu partenerii:** Participarea la grupurile locale și regionale de prieteni ai copiilor afectați de conflictele armate și la grupurile de lucru echivalente, precum și schimburi periodice privind monitorizarea și raportarea cu grupurile operative la nivel de țară ale ONU, Biroul Reprezentantului special pentru copii și conflictele armate, UNICEF, DPO și DPPA.
- **Alte măsuri:** UE poate avea în vedere măsuri specifice, inclusiv măsuri restrictive, dacă este cazul, sau poate revizui acordurile cu țări terțe pe baza istoricului acestora în materie de tratament al drepturilor copiilor, în special în ceea ce privește copiii afectați de conflictele armate.

Utilizând gama de instrumente de care dispune, UE va încerca să se asigure că drepturile și nevoile specifice ale copiilor vor fi luate în considerare în abordările bazate pe alerte timpurii și pe prevenire, precum și în situațiile de conflict în curs, în negocierile de pace, în acordurile de pace, în etapele postconflict de reconstrucție, de reabilitare, de reintegrare și de dezvoltare pe termen lung și se va asigura că încălcările grave săvârșite împotriva copiilor sunt excluse din toate amnistiiile. UE va căuta să asigure implicarea comunității locale, inclusiv a copiilor, în procesul de pace. În acest context, UE va profita de experiența câștigată în cadrul sistemului Organizației Națiunilor Unite și al organizațiilor regionale.

B) Punere în aplicare:

Monitorizare și raportare

- **Șefii misiunilor UE, șefii misiunilor PSAC și comandanții militari din țările prioritare:** Includ în rapoartele lor periodice o analiză a impactului conflictelor asupra copiilor, asigurând integrarea copiilor afectați de conflictele armate în strategiile locale de țară ale UE privind drepturile omului și democrația și promovează coordonarea periodică pe teren cu delegațiile UE, cu misiunile statelor membre ale UE, cu misiunile și operațiile PSAC, cu coordonatorii rezidenți ai ONU și cu echipele lor de țară, cu grupurile operative la nivel de țară ale ONU pentru monitorizare și raportare sau cu echivalentele acestora, cu alți donatori, ONG-uri și sectorul privat.

- **Comisia:** Atrage atenția Consiliului și statelor membre asupra rapoartelor și informațiilor relevante privind proiectele finanțate de UE legate de copiii afectați de conflictele armate și se asigură că în țările prioritare sunt alocate resurse financiare adecvate pentru protecția copiilor afectați de conflictele armate, inclusiv pentru a sprijini funcționarea mecanismelor de monitorizare și raportare pe teren, și că acțiunile finanțate de UE sunt în conformitate cu orientările.
- **Statele membre:** Contribuie cu informații privind proiectele bilaterale și angajamentele diplomatice relevante legate de copiii afectați de conflictele armate, inclusiv în ceea ce privește coordonarea pe teren în țările prioritare.

Consiliul: punere în aplicare și lucrări ulterioare

- COPS are sarcina de a supraveghea punerea în aplicare a acțiunilor UE în temeiul prezentelor orientări și să elaboreze modalități de integrare a aspectului referitor la copiii afectați de conflictele armate în politicile și acțiunile relevante ale UE, colaborând cu alte organisme de securitate și dezvoltare ale UE.
- COHOM are sarcina de a revizui, a actualiza și a publica periodic lista țărilor prioritare pe baza informațiilor din surse relevante, inclusiv raportul și informările secretarului general al ONU, și de a asigura colaborarea între grupurile de lucru relevante.
- Grupurile de lucru geografice relevante au sarcina de a formula recomandări de acțiune pentru situațiile din țări prioritare care intră în sfera lor de acțiune.
- COHOM trebuie să procedeze la o revizuire și evaluare a punerii în aplicare a prezentelor orientări, coordonându-se cu actorii relevanți și identificând posibilele lacune și nevoi în strânsă coordonare cu grupurile de lucru competente, reprezentanții speciali, șefii de misiune, șefii de misiune ai misiunilor civile și comandanții militari ai UE (prin intermediul lanțului de comandă).
- COHOM trebuie să analizeze posibilitatea cooperării sporite cu ONU, cu alte organizații internaționale, cu ONG-uri și cu sectorul privat.

- SEAE trebuie să raporteze anual COPS cu privire la progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor prezentelor orientări, în special în țările prioritare, și să faciliteze informările adresate COPS de către reprezentantul special al secretarului general al ONU privind copiii și conflictele armate.
- Președinții grupurilor de lucru tematice și geografice relevante trebuie să includă, după caz, chestiunea copiilor afectați de conflictele armate în deliberările lor, inclusiv prin organizarea de discuții comune între grupurile de lucru și prin facilitarea unor informări externe din partea partenerilor ONU și a experților societății civile.

Activități suplimentare de susținere și promovare și de sensibilizare

- Înalțul Reprezentant va emite o declarație cu ocazia Zilei internaționale împotriva folosirii copiilor-soldăți (12 februarie), împreună cu reprezentantul special al secretarului general al ONU pentru copii și conflictele armate, o dată la doi ani.
- UE ar trebui să sensibilizeze publicul cu privire la chestiunile legate de copiii afectați de conflictele armate cu ocazia Zilei internaționale pentru protejarea educației împotriva atacurilor (9 septembrie) și a Zilei mondiale a copiilor (20 noiembrie) și să exploreze noi oportunități de sensibilizare cu privire la chestiunile legate de copiii afectați de conflictele armate.
- SEAE ar trebui să furnizeze un pachet de informații privind drepturile copiilor în zonele de conflict pentru toți noii șefi de delegații, șefi ai misiunilor PSAC și comandanți militari, punctele focale ale misiunilor și punctele focale pentru drepturile omului, la începutul mandatului lor.
- SEAE și Comisia ar trebui să organizeze cursuri de formare periodice și specifice privind protecția copiilor și privind copiii și conflictele armate, în colaborare cu partenerii ONU, cu serviciile relevante ale Comisiei și cu ONG-urile, inclusiv cu privire la copii și DDR sau procesele legate de DDR.

6. CONCLUZIE

Prezentele Orientări actualizate privind copiii și conflictele armate evidențiază hotărârea UE de a acorda prioritate drepturilor și bunăstării copiilor în perioade de război și de instabilitate.

Pentru a asigura eficacitatea acestor orientări, UE va monitoriza progresele înregistrate și va raporta cu privire la acestea. Se vor efectua raportări periodice, inclusiv pentru a identifica domeniile care necesită îmbunătățiri și adaptări, pentru a se asigura că răspunsul UE la provocările în continuă evoluție cu care se confruntă copiii în conflictele armate rămâne cuprinzător și cu impact.

Colaborând cu agențiile ONU, cu guvernele naționale, cu organizațiile locale și cu societatea civilă, UE poate crea un viitor mai sigur și mai promițător pentru copiii afectați de conflictele armate.

ANEXE la orientările actualizate

Anexa 1 – Listă neexhaustivă a normelor, standardelor și principiilor internaționale pe care UE le poate invoca în cadrul contactelor cu țările terțe privind copiii afectați de conflictele armate

I. INSTRUMENTE ALE ONU ÎN DOMENIUL DREPTURILOR OMULUI

Tratate și protocoale

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)
- Convenția cu privire la drepturile copilului (1989)
- Protocolul facultativ II la Convenția privind drepturile copilului cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate (2002)
- Protocolul facultativ I la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea copiilor, la prostituția copiilor și la pornografia infantilă (2002)
- Convenția 182 a OIM privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor (1999)
- Convenția privind statutul refugiaților (1951)
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (1966)
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (1966)
- Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante (1984)

Rezoluții ale Consiliului de Securitate

- Rezoluții privind copiii și conflictele armate: 1261 (1999), 1314 (2000), 1379 (2001), 1460 (2003), 1539 (2004), 1612 (2005), 1882 (2009), 1998 (2011), 2068 (2012), 2143 (2014), 2225 (2015), 2427 (2018), 2601 (2021)
- Rezoluții privind femeile, pacea și securitatea: 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1960 (2010), 2106 (2013), 2242 (2015), 2331 (2016), 2467 (2019)
- Rezoluții privind tineretul, pacea și securitatea: 2250 (2015), 2419 (2018), 2535 (2020)

Rezoluții ale Adunării Generale cu privire la copii și conflictele armate

Rezoluții privind drepturile copilului sunt prezentate de două ori pe an de UE, împreună cu Grupul statelor din America Latină și din regiunea Caraibilor (GRULAC), cu Consiliul ONU pentru drepturile omului și cu Comisia a III-a a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Aceste rezoluții conțin puncte privind copiii și conflictele armate.

II. DREPTUL INTERNAȚIONAL UMANITAR, REFUGIAȚI ȘI PERSOANE STRĂMUTATE INTERN (PSI)

- Convenția de la Geneva privitoare la tratamentul prizonierilor de război (1949)
- Convenția de la Geneva privitoare la protecția persoanelor civile în timp de război (1949)
- Protocolul adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate internaționale (Protocolul I) (1978)
- Protocolul adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate fără caracter internațional (Protocolul II) (1977)
- Convenția privind statutul refugiaților (1951)
- Protocolul privind statutul refugiaților (1967)
- Principiile directoare cu privire la strămutarea internă (1998)
- Dreptul internațional umanitar cutumiar

III. DREPTUL PENAL INTERNAȚIONAL

- Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale (2002)

IV. ALTE ANGAJAMENTE ȘI INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE RELEVANTE

- Principiile și orientările privind copiii asociați cu forțele sau grupurile armate (Principiile de la Paris) (2007)
- Orientările pentru protejarea școlilor și a universităților împotriva utilizării în scopuri militare în timpul conflictelor armate (2014)
- Declarația privind școlile sigure (2015)
- Principiile de la Vancouver privind menținerea păcii și prevenirea recrutării și a utilizării copiilor-soldați (2017)
- Declarația politică privind consolidarea protecției civililor împotriva consecințelor umanitare care decurg din utilizarea armelor explozive în zonele populate (2022)

Anexa 2 – Politici și instrumente ale UE

PESC și instrumente de gestionare a crizelor

- Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația (2020-2024)
- Busola strategică a UE pentru securitate și apărare (2022)
- Pactul privind PSAC civilă (2023)

- Politica de diligență a Uniunii Europene în materie de drepturi ale omului și de drept internațional umanitar în cadrul sprijinului acordat părților terțe în sectorul securității (2023)
- Comunicare comună: o abordare strategică a UE în sprijinul dezarmării, demobilizării și reintegrării foștilor combatanți (2021)
- Parteneriatul strategic ONU-UE privind operațiile de pace și gestionarea crizelor: priorități (2022-2024)
- Lista de control actualizată pentru integrarea protecției copiilor afectați de conflicte armate în misiunile și operațiile PSAC (2024)
- Consensul european privind ajutorul umanitar (2008)
- Setul de instrumente UE-UNICEF privind drepturile copilului: integrarea drepturilor copilului în cooperarea pentru dezvoltare (2014)
- Document de lucru al serviciilor Comisiei privind protecția umanitară – Îmbunătățirea rezultatelor în materie de protecție în vederea reducerii riscurilor pentru persoanele aflate în situații de criză umanitară (2016)
- Document de lucru al serviciilor Comisiei privind educația în situații de urgență în cadrul operațiunilor de ajutor umanitar finanțate de UE (2019)
- Comunicarea Comisiei privind educația în situații de urgență și de criză prelungită (2018)
- Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind dimensiunea de gen în ajutorul umanitar: nevoi diferite, asistență adaptată (2013)
- Conceptul privind medierea păcii de către UE (2020)
- Orientările privind medierea păcii, SEAE (2020)
- Conceptul de stabilizare al UE, WK 13776/2022 INIT (2022)

Politica și instrumentele comunitare

- Strategia UE privind drepturile copilului (2021)
- Planul de acțiune al UE pentru tineret în cadrul acțiunii externe (2022-2027)
- Orientările UE pentru promovarea și protecția drepturilor copilului (2017)
- Recomandarea Comisiei privind sistemele integrate de protecție a copilului (2024, de confirmat)
- Comunicarea comună: o abordare strategică a UE în sprijinul dezarmării, demobilizării și reintegrării foștilor combatanți (2021)
- Comunicarea comună: elemente pentru un cadru strategic la nivelul UE pentru sprijinirea reformei sectorului de securitate (2016)

Anexa 3 – Rapoartele ONU și documentele de orientare relevante

Rapoartele secretarului general al Organizației Națiunilor Unite

Națiunile Unite. Rapoartele anuale (2000 – prezent) și rapoartele specifice fiecărei țări (2006 – prezent) privind copiii și conflictele armate.

Rapoartele reprezentantului special

Națiunile Unite. Rapoartele reprezentantului special către Adunarea Generală (1998 – prezent) și către Consiliul pentru Drepturile Omului (1998 – prezent).

Consiliul de Securitate și Grupul de lucru privind copiii și conflictele armate

- Concluziile grupului de lucru privind rapoartele secretarului general referitoare la copii și conflictele armate: www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/sgreports.

- Rezoluții și declarații ale președintelui privind copiii și conflictele armate:
www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/resolutions.
- Scrisori din partea președintelui Consiliului de Securitate adresate secretarului general referitoare la copii și conflictele armate:
www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/letters.
- Mandatul Grupului de lucru privind copiii și conflictele armate și „modalitățile de lucru”:
www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/reference.

Publicații și note de orientare ale Biroului reprezentantului special al secretarului general al ONU pentru copii și conflictele armate

- Cele șase încălcări grave împotriva copiilor în timpul conflictelor armate: temeiul juridic, New York, 2009 (actualizat în 2013)
- Copiii și justiția în timpul și în perioada de după conflictele armate (2011)
- Notă orientativă privind Rezoluția 1998 a Consiliului de Securitate (2014)
- Orientări și Manual de operațiuni – Mecanismul de monitorizare și raportare privind încălcările grave împotriva copiilor în situațiile de conflict armat (2014)
- 20 ani pentru o mai bună protecție a copiilor afectați de conflicte (2016)
- Orientări practice pentru mediatori în vederea protejării copiilor în situații de conflict armat (2020)
- Impactul pandemiei de COVID-19 asupra încălcărilor împotriva copiilor în situații de conflict armat (2021)
- Notă de orientare privind răpirile (2023)
- Dimensiunea de gen a încălcărilor grave împotriva copiilor în conflictele armate (2022)
- Către o incluziune mai largă: un document de dezbatere privind mandatul privind copiii afectați de conflictele armate și copiii cu dizabilități în conflictele armate (2023)